

[1] רא"פ הלכות צמות פרק ט

הלכה ב

צריך האדם שיכוון לבו וכל מעשיו כולם לידע את השם ברוך הוא בלבד, ויהיה שבתו וקומו ודבורו הכל לעומת זה הדבר, כיצד כשישא ויתן או יעשה מלאכה ליטול שכר, לא יהיה בלבו לקבוץ ממון בלבד אלא יעשה דברים האלו כדי שימצא דברים שהגוף צריך להם מאכילה ושתיה וישיבת בית ונשיאת אשה, וכן כשיאכל וישתה ויבעול לא ישים בלבו לעשות דברים האלו כדי ליהנות בלבד עד שנמצא שאינו אוכל ושותה אלא המתוק לחיך ויבעול כדי ליהנות, אלא ישים על לבו שיאכל וישתה כדי להברות גופו ואיבריו בלבד, לפיכך לא יאכל כל שהחך מתאוה ככלב וחמור אלא יאכל דברים המועילים לגוף אם מרים אם מתוקים, ולא יאכל דברים הרעים לגוף אע"פ שהן מתוקים לחיך, כיצד מי שהיה בשרו חם לא יאכל בשר ולא דבש ולא ישתה יין, כענין שאמר שלמה דרך משל אכול דבש וגו', ושותה מי העולשין אע"פ שהוא מר שנמצא שותה ואוכל דרך רפואה בלבד כדי שיבריא ויעמוד שלם, הואיל ואי אפשר לאדם לחיות אלא באכילה ושתיה, וכן כשיבעול לא יבעול אלא כדי להברות גופו וכדי לקיים את הזרע, לפיכך אינו בועל כל זמן שיתאוה אלא כל עת שידע שהוא צריך להוציא שכבת זרע כמו דרך הרפואה או לקיים את הזרע.

הושגת הראב"ד/ וכן כשיבעול וכו'. א"א וכן למצות העונה אם היא מקפדת.

הלכה ג

המנהיג עצמו על פי הרפואה, אם שם על לבו שיהיה כל גופו ואבריו שלמים בלבד ושיהיו לו בנים עושין מלאכתו ועמלין לצורכו אין זו דרך טובה, אלא ישים על לבו שיהא גופו שלם וחזק כדי שתהיה נפשו ישרה לדעת את ה', שאי אפשר שיביין וישתכל בחכמות והוא רעב וחולה או אחד מאיבריו כואב, וישים על לבו שיהיה לו בן אולי יהיה חכם וגדול בישראל, נמצא המהלך בדרך זו כל ימיו עובד את ה' תמיד, אפילו בשעה שנושא ונותן ואפילו בשעה שבוועל, מפני שמחשבתו בכל כדי שימצא צרכיו עד שיהיה גופו שלם לעבוד את ה', ואפילו בשעה שהוא ישן אם ישן לדעת כדי שתנוח דעתו עליו וינוח גופו כדי שלא יחלה ולא יוכל לעבוד את ה' והוא חולה, נמצאת שינה שלו עבודה למקום ברוך הוא, ועל ענין זה צו חכמים ואמרו וכל מעשיך יהיו לשם שמים, והוא שאמר שלמה בחכמתו בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך.

[2] ספר חובות הלבבות שער ט - שער צמות האלוקים פרק ג

וכבר התבאר במה שזכרנו, שכל מעשי האדם אינם יוצאים מצווי ואזהרה ודי הספוק, כי כל מה שיוצא מגדר די הספוק או אל התוספת או אל החסרון, איננו נמלט מהשיג בצווי, אם יהיה לשם שמים, או באזהרה אם לא יהיה לש"ש. וכאשר נחקר על די בספוק להגיע מן העולם אל המזון, נמצאנו מצווה בו כמ"ש בראשית היצירה: ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו רבו ומלאו את הארץ וכבשה, ואמר אח"כ: הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ, אם כן די הספוק במזון נכנס בשער הצווי. וכיון שהוא כן, כבר התברר, כי כל מעשי בני אדם אינם יוצאים מן הצווי והאזהרה, וביאור זה, כי כל העושה מעשה, אם הוא מן הצווים הוא מעשה טוב, ואם יניח מעשותו, והוא יכול לעמד בחובתו, הוא מקצר. וכן מי שעושה דבר מן האזהרות הוא חוטא, ואם יניח מעשותו, הוא צדיק, כשיניחנו בעבור יראת ה', כמ"ש הכתוב: אף לא פעלו עולה בדרכיו הלכו. ואם יעשה מן המעשים המותרים על דרך שוה ונכונה, הוא צדיק, כאשר אמר: טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט. ואם יהיה מרבה ועובר די הספוק, הוא מקצר, מפני שהוא מביא למה שהזהיר ממנו האלהים. ואם יקצר מדי הספוק עם יכלתו עליו, ותהיה כוונתו ליסר נפשו בעבודת ה', ולמשל בתאותיו, כדי להתקרב אל האלהים או לפרש מן העולם ולנטות אל העוה"ב, הוא צדיק ומעשהו טוב, ואם אינו לשם שמים הוא מקצר ומעשהו מגונה.

[3] **בראשית פרק יא פסוק יא**

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

[4] **בראשית פרק א**

- (ד) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְקֹנֶה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:
- (ה) וְכֹל שֵׁינֵי הַשָּׁדָה טָרֵם יְהִיָּה בָּאָרֶץ וְכֹל עֹשֵׁב הַשָּׁדָה טָרֵם יִזְמֹנֶה כִּי לֹא הִמְטִיר יְקֹנֶה אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְאָדָם אִין לְעֹבֵד אֶת הָאָדָמָה:
- (ו) וְאָדָם יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה:
- (ז) וַיִּצְרֶךְ יְקֹנֶה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם לַעֲבֹד מִן הָאָדָמָה וַיִּפְּזוּ בְּאֶפְרוֹי נְשִׁמַת טַיִם וַיְהִי הָאָדָם לְגִפְשֵׁי טַיִם:
- (ח) וַיִּשְׁלַח יְקֹנֶה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם מִקֶּדֶם וַיִּשֶׁם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֶשֶׁר יִצְרֶה:
- (ט) וַיִּזְמֹנֶה יְקֹנֶה אֱלֹהִים מִן הָאָדָמָה כָּל עֵץ זָנוּחַד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַטַּיִם בְּתוֹךְ הָעֵץ וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע:
- (י) וַיִּהְיֶה יִצְחָק מְעַרְץ לְהִשְׁקוֹת אֶת הָעֵץ וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה לְאַרְבַּעַת רְאשִׁיִּים:
- (יא) שֵׁם הָאָנָד פִּישׁוֹן הוּא הַסּוּבָב אֶת כָּל אֶרֶץ הַטַּיִם וְהוּא יִלֵּה אֶשֶׁר שֵׁם הָעֵבֶר:
- (יב) וְהָעֵבֶר הָאָרֶץ הוּא טוֹב שֵׁם הַבְּדִלְיוֹ וְאֶבֶן הַשֵּׁהָם:
- (יג) וְשֵׁם הַהָהָר הַשְּׁנַיִ גִּיזוֹן הוּא הַסּוּבָב אֶת כָּל אֶרֶץ כּוּשׁ:
- (יד) וְשֵׁם הַהָהָר הַשְּׁלִישִׁי זִדְקָל הוּא הַהֶלֶךְ קְדָמַת אֲשׁוּר וְהַהָהָר הָרְבִיעִי הוּא פְּרָת:
- (טו) וַיִּקְוֶה יְקֹנֶה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיִּזְנוּהוּ בְּעֵץ עֲדָן לְעֹבְדָה וּלְשִׁמְרָה:
- (טז) וַיִּצְוֶה יְקֹנֶה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ הָעֵץ אָכַל תֹּאכַל:
- (יז) וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אָכַלְתָּ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת:

[5] **בראשית פרק א פסוק כב**

וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְׂשׂוּ:

[6] **בראשית פרק ב**

- (א) וְהַנְּחֹשֶׁת הָיָה עֲרוּם מִכָּל זֵית הַשָּׁדָה אֶשֶׁר עֲשִׂיהָ יְקֹנֶה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֵל הָאֱשֵׁה אֵף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הָעֵץ:
- (ב) וַיֹּאמֶר הָאֱשֵׁה אֵל הַנְּחֹשֶׁת מִפְּרֵי עֵץ הָעֵץ תֹּאכַל:
- (ג) וּמִפְּרֵי הָעֵץ אֶשֶׁר בְּתוֹךְ הָעֵץ אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בוֹ בְּיַד תְּמִתּוּן:
- (ד) וַיֹּאמֶר הַנְּחֹשֶׁת אֵל הָאֱשֵׁה לֹא מוֹת תְּמִתּוּן:
- (ה) כִּי יִדְעֶה אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אָכַלְתֶּם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְזוּ עַלְיֵיכֶם וְהִיָּיתֶם כַּאֲלֹהִים יִדְעֵי טוֹב וְרַע:
- (ו) וַתֵּרָא הָאֱשֵׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תֹאווָה הוּא לְעֵינַיִם וְנִזְנוּחַד הָעֵץ לְהִשְׁכִּיחַ וַתִּתֵּן אֵם לְאִשְׁתָּה לְעֹמֶה וַיֹּאכַל:
- (ז) וַתִּפְקְזוּהָ עַלְיֵי שְׁנֵיהֶם וַיִּדְעוּ כִּי עֲרֻמִּים הֵם וַיִּתְפָּרוּ עֲלֵה תֹאווָה וַיִּלְעָשׂוּ לָהֶם זָגָרֹת:

[7] **דלתן צחוק אורח חיים ס'אן ב**

יכוין בברכות פירוש המלות. כשיזכיר השם, יכוין פירוש קריאתו באדנות שהוא אדון הכל, ויכוין בכתיבתו ב"ו"ד ה"א שהיה והוה ויהיה, ובהזכירו אלהים, יכוין: שהוא תקיף בעל היכולת ובעל הכחות כלם.

[8] **ב'אור פאר"כ אורח חיים ס'אן ב**

ויכוין כו'. טור והוציאו מדברי הר"י בס' היראה שכתב אצל פסוק ראשון שבק"ש ובכל א' מב' שמות האמורים בפסוק ראשון יאריך עד שיחשוב היה הוה ויהיה כו' ואח"כ כתב ובכל פעם בהזכירו שם המיוחד יחשוב בו פי' קריאתו שהוא אדון הכל אבל משמע שם שא"צ לחשוב אלא פי' קריאתו רק בק"ש ששם ב' השמות מורין על היה כו' וכן עיקר לפי עומק הדין כי בכל הולכין אחר הקריאה וא"צ להרהר כלל על הכתיבה אף שיש בהכתיבה סודות גדולות והם הלכה למשה מסיני וכן כאן הולכין אחר הקריאה בנקודתו